

Απόφαση 54 / 2018 (Δ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 54/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Δ' Πολιτικό Τμήμα

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Ειρήνη Κιουρκτσόγλου - Πετρουλάκη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Χαράλαμπος Καλαματιανός, Ειρήνη Καλού, Σοφία Ντάντου και Μαρία Τζανακάκη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 6 Οκτωβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Αθανασίου Λιάπη, για να δικάσει μεταξύ:

Του αναιρεσιόντος: ..., που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Φαίδωνα Κουλούρη με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Θ. Ν. του Α., κατοίκου ..., 2) Χ. Ν. του Α., κατοίκου ... και 3) Α. Ν. του Θ., κατοίκου ..., εκ των οποίων ο 1ος παραστάθηκε με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Παναγιώτη Κατσαρό και οι 2ος, 3ος εκπροσωπήθηκαν από τον ίδιο πληρεξούσιο δικηγόρο τους Παναγιώτη Κατσαρό.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 18-10-2006 αγωγή των ήδη αναιρεσιβλήτων, που κατατέθηκε στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Πατρών.

Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 201/2008 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 759/2009 μη οριστική και 237/2012 οριστική του Τριμελούς Εφετείου Πατρών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσιών με την από 20-9-2013 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Η Εισηγήτρια Αρεοπαγίτης Μαρία Τζανακάκη διάβασε την από 19-1-2017 έκθεσή της, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη του μοναδικού λόγου της αίτησης αναίρεσης κατά της υπ' αριθμ. 237/2012 απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πατρών.

Ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων ζήτησε την απόρριψη της αίτησης και την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η κρινόμενη από 20-9-2013 (αρ. κατ. ...2013) αίτηση για την αναίρεση της υπ' αρ. 237/2012 οριστικής απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πατρών, που εκδόθηκε με την τακτική διαδικασία, έχει ασκηθεί

νόμιμα και εμπρόθεσμα από τον αναιρεσείοντα ..., ο οποίος εκπροσωπείται παραδεκτά από τον ..., Κ. Π. του Γ., σύμφωνα με όσα ορίζει η διάταξη του άρθρου 58 παρ. 1 εδ. α' του Ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης" (ΦΕΚ - Α' 87). Εξάλλου, ο ... εκπροσωπήθηκε στο ακροατήριο του Δικαστηρίου τούτου, από τον πληρεξούσιο δικηγόρο, Φαίδωνα Κουλούρη, τον οποίο νομιμοποίησε με το υπ' αρ. .../26-1-2017 ειδικό πληρεξούσιο της συμ/φου Πατρών, Ε. Δ. Ρ., ενώ για το παραδεκτό της ανωτέρω εκπροσώπησης προσκομίζεται επίσης, η με αριθμό ...-1-2017 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 72 παρ. 1 περ. ιγ και ιε του ανωτέρω νόμου - Πρόγραμμα Καλλικράτης, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 96 παρ. 2 του ΚΠολΔ (ΑΠ 537/2014, ΑΠ 92/2013). Κατόπιν τούτου η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης πρέπει να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των κατ' ιδίαν λόγων αυτής (άρθρ. 577 παρ. 1 και 3 ΚΠολΔ).

Α) Με τον Ν. 5019/1931 ιδρύθηκαν τα Σχολικά Ταμεία ως φορείς της σχολικής περιουσίας, που αποτελούσαν Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Β) Κατά το άρθρο 40 παρ. 1 του Ν. 1566/1985 "ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ - ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ κ.λπ.", ορίζεται ότι "Σε κάθε δήμο ή δημοτικό διαμέρισμα ή τμήμα του ή κοινότητα, όπου λειτουργεί δημόσιο σχολείο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ιδρύεται με αυτόν το νόμο ένα νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου με τον τίτλο "εφορεία σχολείων", το οποίο έχει δική του περιουσία που την αποκτά με κάθε νόμιμο τρόπο". Κατά δε την παρ. 4 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι "Τα ν.π.δ.δ. με τίτλο "Σχολικόν Ταμείον", "Ταμείον ΚΕΤΕ", "Ταμείον Τεχνικού και Επαγγελματικού Λυκείου", "Ταμείο Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής" καταργούνται και όπου στην ισχύουσα νομοθεσία αναφέρονται αυτά ή η σχολική τους εφορεία νοείται εφεξής η οικεία εφορεία σχολείων. Η κυριότητα της ακίνητης περιουσίας αυτών και κάθε σχολείου, που έχει καταργηθεί ή ανήκει στον Ο.Σ.Κ. ή στο ελληνικό Δημόσιο, μεταβιβάζεται, χωρίς διατυπώσεις, στην εφορεία σχολείων του δήμου ή του δημοτικού διαμερίσματος ή της κοινότητας όπου είχε την έδρα του... Η κάθε είδους κινητή περιουσία κάθε σχολείου που ανήκει στα καταργούμενα παραπάνω ταμεία μεταβιβάζεται μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου στην εφορεία σχολείων, η οποία την κατανέμει στις σχολικές επιτροπές. Το σχετικό πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής... θεωρείται από τον προϊστάμενο της οικείας διεύθυνσης ή γραφείου εκπαίδευσης. Δικαιώματα και υποχρεώσεις των ταμείων, που καταργούνται, μεταβιβάζονται στις οικείες εφορείες σχολείων. Εκκρεμείς δίκες στις οποίες διάδικος είναι καταργούμενα σχολικά ταμεία συνεχίζονται από την οικεία εφορεία σχολείων. Αν παύσει η λειτουργία των σχολείων μιας κοινότητας, καταργείται η εφορεία σχολείων και η κυριότητα της περιουσίας της περιέρχεται στον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων (Ο.Σ.Κ.). Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να παραχωρείται η χρήση των διδακτηρίων στην κοινότητα ή σε τοπικούς πολιτιστικούς φορείς". Γ) Εξάλλου, κατά το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 1894/1990 "Ακαδημία Αθηνών - Σχολική εκπαίδευση, περιουσία κ.λπ." ορίζεται ότι: "Η κινητή και ακίνητη περιουσία των εφορειών όλων των δημόσιων σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και τα σχολικά κτίρια, για τα οποία έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής, με τα οικόπεδά τους, μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), στην περιφέρεια στην οποία βρίσκονται τα αντίστοιχα ακίνητα. Τα αποπερατωμένα κατά τη δημοσίευση του παρόντος δημόσια σχολεία, για τα οποία δεν έχουν συνταχθεί πρωτόκολλα οριστικής παραλαβής, με το οικόπεδό τους μεταβιβάζονται επίσης στους παραπάνω οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Για τη συντέλεση της μεταβίβασης της κινητής και ακίνητης περιουσίας καθενός σχολείου με το οικόπεδό του εκδίδεται απόφαση του αντιστοίχου νομάρχη. Οι αποφάσεις, που αφορούν ακίνητα, μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του χωρικά αρμόδιου υποθηκοφυλακείου. Μεταβιβάσεις που έχουν γίνει ήδη κατ' εφαρμογήν της παρούσας παραγράφου, προ της αντικατάστασής της, θεωρούνται

ισχυρές. Οι εφορείες σχολείων, που προβλέπονται από το άρθρο 40 του ν. 1566/1985, καταργούνται. Οι διατάξεις της παρούσης παραγράφου δεν εφαρμόζονται για τα μειονοτικά σχολεία της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης". Κατά δε την παρ. 3 του ως άνω 5ου άρθρου ορίζεται ότι: "Ο οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), στον οποίο περιέρχεται η κυριότητα της σχολικής περιουσίας κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου, καθίσταται καθολικός διάδοχος των καταργημένων σχολικών ταμείων του Ν. 5019/1931 και των εφορειών σχολείων και στο όνομά του συνεχίζονται οι συναφείς εκκρεμείς δίκες". Επίσης, κατά την παρ. 13 του ως άνω 5ου άρθρου ορίζεται ότι: "Καταργούνται τα άρθρα 40, 44 και 52 του Ν. 1566/1985, κάθε άλλη σχετική διάταξη που αφορά ζητήματα ρυθμιζόμενα από το παρόν άρθρο..." και κατά την παρ. 14 ορίζεται ότι: "Με αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, οι οποίες δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια που αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου".

Δ) Επίσης κατά το άρθρο 7 παρ. 1 του Ν. 2664/1998 "ΕΘΝΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ" ορίζεται ότι: "α) Σε περίπτωση ανακριβούς πρώτης εγγραφής μπορεί να ζητηθεί, με αγωγή ενώπιον του αρμόδιου καθ' ύλην και κατά τόπον Πρωτοδικείου, η αναγνώριση του δικαιώματος που προσβάλλεται με την ανακριβή εγγραφή και η διόρθωση, ολικά ή μερικά, της πρώτης εγγραφής. Η αγωγή (αναγνωριστική ή διεκδικητική) ασκείται από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε αποκλειστική προθεσμία επτά (7) ετών...". Κατά δε το άρθρο 7 παρ. 1 του ανωτέρω Ν. 2664/1998 ορίζεται ότι: "Οι πρώτες εγγραφές, των οποίων δεν αμφισβητήθηκε η ακρίβεια ενώπιον των δικαστηρίων μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 2 του άρθρου 6, καθίστανται οριστικές και παράγουν αμάχητο τεκμήριο υπέρ των φερόμενων με τις πρώτες αυτές εγγραφές ως δικαιούχων για τα δικαιώματα στα οποία αυτές αφορούν".

Ε) Περαιτέρω, όταν με νόμο ανατίθεται η άσκηση δημόσιου σκοπού από μία δημόσια υπηρεσία (ή ν.π.δ.δ.) σε άλλη δημόσια υπηρεσία (ή ν.π.δ.δ.) τότε στην δεύτερη μεταβιβάζονται αυτόθροα εκ του νόμου τα εκτός συναλλαγής δημόσια πράγματα της πρώτης ως παρακολουθήματα του δημοσίου σκοπού για τον οποίο είχαν ταχθεί και που πλέον ασκείται από άλλο δημόσιο φορέα, επομένως πρόκειται για καθολική διαδοχή, που συντελείται εκ του νόμου, χωρίς άλλη διατύπωση ή προϋπόθεση εγκυρότητάς της και όχι για μεταβίβαση κατ' άρθρα 1033 επ. του Α.Κ. ή κληρονομική διαδοχή, οπότε και μόνο θα απαιτούνταν συμβολαιογραφικό έγγραφο και μεταγραφή προκειμένου για ακίνητα (βλ. σχετ. Σ.τ.Ε. (τμ. Β') 1031/1967). Με βάση τα προαναφερόμενα, η περιουσία (κινητή ή ακίνητη) των σχολικών ταμείων, που ιδρύθηκαν για κάθε σχολείο με το Ν. 5019/1931, ως φορέων της σχολικής περιουσίας και αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, περιήλθε στις σχολικές εφορείες (επίσης νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου) με καθολική διαδοχή εκ του νόμου, ήτοι δυνάμει του άρθρου 40 παρ. 1 και 4 Ν. 1566/1985, με το οποίο και καταργήθηκαν τα σχολικά ταμεία, ενώ, στη συνέχεια, η περιουσία των σχολικών εφορειών περιήλθε στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), πάλι με καθολική διαδοχή εκ του νόμου, δηλαδή με βάση τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 3 Ν. 1894/1990 και 31 παρ. 1 Ν. 2009/ 1992 (με τις οποίες καταργήθηκαν οι σχολικές εφορείες) και της από ΣΤ/13/1994/Β-40 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, χωρίς να απαιτείται, για την εγκυρότητα της κτήσης από τους Ο.Τ.Α. της ακίνητης περιουσίας των σχολικών εφορειών, η αναφερόμενη στις ανωτέρω διατάξεις διαπιστωτική απόφαση του Νομάρχη και μεταγραφή αυτής, καθώς με αυτές τις διατάξεις ανατέθηκε η άσκηση δημόσιας λειτουργίας, δηλαδή, η εκμετάλλευση και η διαχείριση της σχολικής περιουσίας, από καταργημένο ν.π.δ. (σχολικές εφορείες) σε έτερο ν.π.δ.δ. (Ο.Τ.Α.), με επακόλουθο την αυτόθροη εκ του νόμου μεταβίβαση, χωρίς άλλη διατύπωση, των περιουσιακών στοιχείων των σχολικών εφορειών στους Ο.Τ.Α., ως παρακολουθημάτων του δημοσίου σκοπού, για τον οποίο είχαν ταχθεί και που πλέον ασκείται από τους Ο.Τ.Α, διαπίστωση που ενισχύεται

επιπλέον, 1) από το γεγονός ότι, αν καθ' υπόθεση γινόταν δεκτό ότι δεν αποκτά, ο Ο.Τ.Α. την ακίνητη περιουσία της σχολικής εφορείας χωρίς απόφαση νομάρχη και μεταγραφή της, τότε η εν λόγω περιουσία θα παρέμενε σε καταργημένο ν.π.δ.δ. (σχολική εφορεία), κάτι που, ούτε νομικά δυνατό είναι (όπως συμβαίνει αντίθετα επί μεταβίβασης κυριότητας ακινήτου για την οποία δεν τηρήθηκε ο συμβολαιογραφικός τύπος και μεταγραφή, οπότε η κυριότητα παραμένει στον προηγούμενο κύριο), ούτε ανταποκρίνεται στη βούληση του νομοθέτη για μεταβίβαση σε κάθε περίπτωση του συνόλου της σχολικής περιουσίας στους Ο.Τ.Α., 2) από την ΣΤ/13/1994/Β' -40 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 14 Ν. 1894/1990), όπου διευκρινίζεται, ότι η απόφαση νομάρχη είναι διαπιστωτική της υπάρχουσας σε κάθε σχολείο περιουσίας (βλ. την παράγραφο Α5 της ανωτέρω Υ.Α. που ορίζει ότι... Η Νομαρχία εκδίδει διαπιστωτική απόφαση, για κάθε Σχολείο, για την ακίνητη, την κινητή περιουσία, το χρηματικό υπόλοιπο, εφ' όσον υπάρχει...". ΣΤ) Επίσης, με την διαδικασία της κτηματογράφησης, που προβλέφθηκε από το Ν. 2664/1998 αποτυπώνεται απλώς και καταγράφεται η υφισταμένη κατάσταση των ακινήτων και των επ' αυτών δικαιωμάτων με βάση τις δηλώσεις των ενδιαφερομένων και τις πληροφορίες, που έχουν συλλεγεί, χωρίς, πάντως, να κρίνεται με την αποτύπωση και την καταγραφή αυτή το ζήτημα του ιδιοκτήτου των ακινήτων αυτών (πρβλ. ΣτΕ Ολομ 3829 -32/1997). Η διαδικασία, δηλαδή, αυτή, ως εκ της φύσεως των οργάνων στα οποία έχει ανατεθεί η διεκπεραίωσή της, δεν υποκαθιστά, ούτε αποκλείει την δικαστική επίλυση των ιδιοκτησιακών διαφορών επί των ακινήτων της υπό κτηματογράφησης περιοχής. Οι αμφισβητήσεις σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των εν λόγω ακινήτων, οι οποίες ανακύπτουν κατά την κτηματογράφηση ή μετά την περαίωση αυτής, εξ αφορμής πράξεων του Ο.Κ.Χ.Ε. και των συγκροτούμενων από τον Ο.Κ.Χ.Ε. Επιτροπών Ενστάσεων (Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια) υπάγονται, ως αφορώσες την αναγνώριση ιδιωτικών δικαιωμάτων, στην αποκλειστική δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕ 805/2006 πρβλ. επίσης, ΣτΕ, 758/2000, 1941/2000, 5022/1988). Εξάλλου, ο προβλεπόμενος από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης ιδρύεται και αν παραβιάστηκε κανόνας ουσιαστικού δικαίου. Ο κανόνας αυτός παραβιάζεται είτε με ψευδή ερμηνεία, είτε με κακή εφαρμογή, η οποία υπάρχει, αν ο κανόνας δεν εφαρμοστεί, ενώ συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του, ή αν εφαρμοστεί, ενώ δεν έπρεπε ή αν εφαρμοστεί εσφαλμένα. Ακόμα η παράβαση των διδαγμάτων της κοινής πείρας αποτελεί λόγο αναίρεσης μόνον αν τα διδάγματα αυτά, εκτός άλλων, αφορούν την υπαγωγή των πραγματικών γεγονότων στους κανόνες δικαίου που εφάρμοσε το Δικαστήριο της ουσίας (Ολ.ΑΠ 7/2006, 4/2005, ΑΠ 150/2015).

Τέλος, η νομιμοποίηση του διαδίκου, όπως και το έννομο συμφέρον, αποτελούν ουσιαστικές προϋποθέσεις για την παροχή δικαστικής προστασίας και η εσφαλμένη κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή ή μη των προϋποθέσεων αυτών ελέγχεται αναιρετικά με το λόγο αναίρεσεως του άρθρου 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ (ΑΠ 980/2014, ΑΠ 772/2014, ΑΠ 481/2012). Με τον μοναδικό λόγο της αίτησης αναίρεσης ο αναιρεσείων ΟΤΑ, ..., αποδίδει στην προσβαλλόμενη υπ' αρ. 237/2012 οριστική απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Πατρών την πλημμέλεια εκ του άρθρου 559 αρ. 1 ΚΠολΔ, με την αιτίαση, ότι το Εφετείο εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ουσιαστικές διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 1 και 4 του Ν. 1566/1985 και του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 1894/1990, τις οποίες παραβίασε ευθέως απαιτώντας περισσότερα στοιχεία από όσα ο νόμος απαιτεί για την εφαρμογή τους και δέχθηκε, ότι δήθεν αυτός είναι υπόχρεος για να αποζημιώσει τους αναιρεσιβλήτους, ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης των με αριθμούς ... ιδιοκτησιών του Κτηματολογικού Πίνακα, που συνοδεύει την υπ' ...1996 Πράξη Αναλογισμού της Νομαρχίας Αχαΐας, διότι τα δημόσια σχολεία ... Δημοτικό και ... Γυμνάσιο - ..., που έχουν ανεγερθεί στις ως άνω ιδιοκτησίες ανήκουν, κατά την άποψη του αναιρεσειόντος, κατά κυριότητα στο Ελληνικό Δημόσιο, όπως τούτο προκύπτει από το απόσπασμα του Κτηματολογικού Διαγράμματος

με αριθμό ΚΑΕΚ ... έκτασης 44.402 Μ2, εντός της οποίας υφίστανται τα ... ακίνητα της ...1996 Πράξης Αναλογισμού και ότι συνεπώς το Εφετείο εσφαλμένα απέρριψε τον ισχυρισμό του αναιρεσείοντα Δήμου για έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης αυτού, τον οποίο είχε προβάλλει παραδεκτά στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο για την αντίκρουση της αγωγής των αναιρεσιβλήτων, αλλά και ενώπιον του Εφετείου, ως λόγο της έφεσής του.

Στην προκειμένη περίπτωση, από την παραδεκτή επισκόπηση (άρθρ. 561 αρ. 2 ΚΠολΔ) της προσβαλλόμενης απόφασης και των διαδικαστικών εγγράφων της δίκης προκύπτει, ότι οι ενάγοντες και ήδη αναιρεσίβλητοι άσκησαν κατά του ... και ήδη αναιρεσείοντα την από 18-10-2006 (αρ. κατ. .../2006) αγωγή, με την οποία ζητούσαν να υποχρεωθεί ο ... να τους καταβάλει αποζημίωση για την αναγκαστική απαλλοτρίωση του ακινήτου τους για λόγους δημόσιας ωφέλειας προς εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου του ..., ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η υπ' αρ. 201/2008 οριστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πατρών (τακτική διαδικασία), με την οποία έγινε δεκτή η αγωγή κατ' ουσίαν. Κατά της απόφασης του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου ασκήθηκε η από 8-5-2008 (αρ. κατ. ...2008) έφεση των ήδη αναιρεσιβλήτων - εναγόντων και η από 14-5-2008 (αρ. κατ. ...2008) αντίθετη έφεση του ... και ήδη αναιρεσείοντα, οι οποίες συνεκδικάστηκαν και εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, που απέρριψε κατ' ουσίαν τις εφέσεις και επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση. Εξάλλου, από τις παραδοχές της προσβαλλόμενης απόφασης προκύπτει, ότι το Εφετείο για το ενδιαφέρον την αναιρετική δίκη ζήτημα της παθητικής νομιμοποίησης του αναιρεσείοντα Δήμου, ισχυρισμός που προτάθηκε παραδεκτά (άρθρ. 562 αρ. 2 ΚΠολΔ) στο Δικαστήριο ουσίας, τόσο στον πρώτο, όσο και στον δεύτερο βαθμό, όπως προεκτέθηκε, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη κρίση του (άρθρ. 561 αρ. 1 ΚΠολΔ), τα ακόλουθα: "Από όλα τα έγγραφα που επικαλούνται και νόμιμα προσκομίζουν οι διάδικοι, αποδείχτηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Προς εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου του ... εκδόθηκε η ...1996 πράξη αναλογισμού - αποζημίωσης ιδιοκτητών στα ο.τ. ... της περιοχής "... Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας η οποία κυρώθηκε με την υπ' αριθμ. ...1997 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας που μεταγράφηκε στα βιβλία του Υποθηκοφυλακείου Πατρών με την οποία απαλλοτριώνεται αναγκαστικά για λόγους δημόσιας ωφέλειας και συγκεκριμένα είτε για ρυμοτόμηση είτε για προσκύρωση έκταση εμβαδού 3.987,70 τ.μ. η οποία απεικονίζεται στο από 28-11-1996 τοπογραφικό διάγραμμα και στον κτηματολογικό πίνακα που συνοδεύουν την άνω πράξη με αύξοντα αριθμό τρία (3) και με τα στοιχεία ..., ..., ..., Με την 183/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών αναγνωρίστηκαν συνδικαιούχοι της αποζημίωσης που θα καθοριστεί προσωρινά ή οριστικά οι ενάγοντες σε ποσοστό 2/4 ο πρώτος και 1/4 έκαστος των λοιπών. Ακολούθως με την 70/2002 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου καθορίστηκε οριστικά η αποζημίωση για την ως άνω απαλλοτριούμενη έκταση σε τιμή μεγαλύτερη από εκείνη που είχε καθορισθεί προσωρινά με την 888/1998 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών και συγκεκριμένα σε 100.000 δραχμές ή 293,47 ευρώ ανά τ.μ. για το έδαφος και σε 2.000 δρχ. ή 5,86 ευρώ ανά τ.μ. για την περίφραξη. Με βάση την ανωτέρω υπ' αριθμ. ...1996 πράξη αναλογισμού για τα απαλλοτριούμενα τμήματα της συνιδιοκτησίας των εναγόντων με στοιχεία; α) ... εμβαδού 23,90 τ.μ., β) ... εμβαδού 13 τ.μ. για το μισό της έκτασης αυτής, γ) ... εμβαδού 27,40 τ.μ. για το μισό της έκτασης αυτής εμβαδού 13,70 τ.μ. και δ) ..., ... εμβαδού 965,05 τ.μ. και συνολικά για έκταση 1009,15 τ.μ. υποχρεούται σε αποζημίωση των εναγόντων, ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης η οκτώ (8) ιδιοκτησία, η οποία με βάση την πράξη αυτή φέρεται ν' ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο -Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων. Για το απολλοτριούμενο με στοιχεία ... εμβαδού 12,05 τ.μ. υποχρεούται σε αποζημίωση των εναγόντων με βάση τον ίδιο πίνακα αναλογισμού, η ιδιοκτησία εννέα (9) που φέρεται ν' ανήκει επίσης στο Ελληνικό Δημόσιο - Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων. Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι εντός του υπ' αριθμ. οκτώ (8)

ακινήτου στεγάζεται το ... Δημοτικό Σχολείο ... και εντός του υπ' αριθμ. εννέα (9) ακινήτου στεγάζονται το ... Γυμνάσιο και Όμως ιδιοκτήτης των ως άνω ακινήτων είναι από το έτος 1990 ο εναγόμενος ... στον οποίο ανήκουν και περιήλθαν αυτά με όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους και τα οικόπεδά τους, δυνάμει εκ του νόμου καθολικής διαδοχής (άρθρο 40 παρ. 1 και 4 του ν. 1566/1985 και άρθρα 5 παρ. 1, 3 του Ν. 1894/1990, άρθρ. 31 παρ. 1 του ν. 2009/1992). Περαιτέρω αποδείχτηκε ότι για την υπόχρεη ιδιοκτησία με αριθμό οκτώ (8) εντός της οποίας βρίσκεται το ... έχει εκδοθεί και η υπ' αριθμ. .../1995 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας με την οποία διαπιστώνεται η μεταβίβαση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του άνω σχολείου στον εναγόμενο Δήμο και έχει μεταγραφεί στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πατρών στη μερίδα του Δήμου (βλ. υπ' αριθμ. .../3-6-2004 σχετικό πιστοποιητικό του Υποθηκοφυλακείου Πατρών). Για το υπ' αριθμ. εννέα (9) ακίνητο εντός του οποίου στεγάζεται το ... Γυμνάσιο - ... δεν έχει εκδοθεί η ανωτέρω απόφαση του Νομάρχη Ν. Αχαΐας, όμως η έλλειψη αυτής καθώς και η μεταγραφή της ουδεμιά έννομη συνέπεια έχουν, διότι όπως προκύπτει από την αναφερόμενη στην αρχή της παρούσης Υπουργική απόφαση η εν λόγω απόφαση είναι διαπιστωτική και δεν συνιστά προϋπόθεση της εγκυρότητας της μεταβίβασης στον εναγόμενο Δήμο, της κινητής και ακίνητης περιουσίας της καταργηθείσης με το άρθρο 5 του ν. 1894/1990 "Εφορεία" του άνω σχολείου, αφού η κυριότητα αυτής περιήλθε στον τελευταίο από την "Εφορεία" με καθολική εκ του νόμου διαδοχή. Επομένως ο εναγόμενος ... ήταν κύριος των ανωτέρω ωφελούμενων ακινήτων κατά την πρώτη συζήτηση δικαστικού καθορισμού της αποζημίωσης (12-6-1998) αλλά και κατά τη συζήτηση της κρινόμενης αγωγής στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (16-10-2007) και υπόχρεος αποζημίωσης, νομιμοποιούμενος ως εναγόμενος στην κρινόμενη καταψηφιστική αγωγή, αφού όπως προελέχθη υπόχρεος της αποζημίωσης και εναγόμενος στην καταψηφιστική αγωγή είναι ο παρόδιος ωφελούμενος ιδιοκτήτης, ο οποίος ήταν κύριος του ωφελούμενου ακινήτου κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης δικαστικού καθορισμού της αποζημίωσης, απορριπτομένου ως αβασίμου του αντίθετου ισχυρισμού του εναγομένου περί έλλειψης νομιμοποίησής του. Εξάλλου το γεγονός ότι έκταση 44.302 τ.μ. έχει καταχωριστεί στο Κτηματολογικό Γραφείο Πατρών με ΚΑΕΚ ... ως ιδιοκτησία του Ελληνικού Δημοσίου, στην οποία κατά τους ισχυρισμούς του εναγομένου περιλαμβάνονται και τα ανωτέρω σχολεία δεν ασκεί έννομη επιρροή, αφενός μεν διότι στον χρόνο της πρώτης συζήτησης δικαστικού καθορισμού της αποζημίωσης (2-6-1998) κύριος αυτών ήταν ο εναγόμενος Δήμος με καθολική εκ του νόμου διαδοχή και όχι το Ελληνικό Δημόσιο, αφετέρου δε διότι η ανωτέρω εγγραφή, σύμφωνα με τις αναφερόμενες στην αρχή διατάξεις του ν. 2664/1988, δεν είναι οριστική ώστε να δημιουργεί αμάχητο τεκμήριο υπέρ του φερόμενου ως δικαιούχου Ελληνικού Δημοσίου για τα δικαιώματα που αυτή αφορά (κυριότητας), αφού η αρχική εγγραφή έλαβε χώρα στο Κτηματολογικό Γραφείο Πατρών στις 30/3/2004 (βλ. υπ' αριθμ. .../2004 απόφαση του ΔΣ του ...29-3-2004 που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 2664/1998) δεν παρήλθε δε έκτοτε έως 16-10-2007 η αποκλειστική προθεσμία των οκτώ (8) ετών ώστε να καταστεί αυτή οριστική (άρθρα 6 και 7 του ν. 2664/98 όπως ισχύουν)...

Συνεπώς το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που έκρινε όμοια και απέρριψε ως κατ' ουσίαν αβάσιμες τις ενστάσεις περί ελλείψεως παθητικής νομιμοποίησης του εναγομένου και εξοφλήσεως εκ μέρους του της ένδικης οφειλής που παραδεκτά είχε προτείνει στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο και επαναφέρει προς κρίση με την έφεσή του, ορθά έκρινε, απορριπτομένων ως αβασίμων των αντιθέτων λόγων έφεσης...". Με βάση τα ανωτέρω πραγματικά περιστατικά, που ανέλεγκτα δέχθηκε το Εφετείο ότι αποδείχθηκαν και της υπαγωγής αυτών, στις ουσιαστικές διατάξεις, που έχουν εκτεθεί στη μείζονα νομική σκέψη, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ανωτέρω ουσιαστικές διατάξεις, τις οποίες και δεν παραβίασε ευθέως, καθόσον ο ..., σύμφωνα με όσα στη νομική σκέψη αναφέρθηκαν, κατέστη κύριος κάθε κινητής και ακίνητης περιουσίας των Δημοσίων Σχολείων (πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) με

καθολική εκ του νόμου διαδοχή, αρχικά των Σχολικών Ταμείων και στη συνέχεια των Σχολικών Εφορειών στην περιφέρεια των οποίων ανήκουν τα Δημόσια Σχολεία της περιφέρειάς του και συνεπώς και των δύο Σχολείων, που αφορούν την υπόθεση, δηλαδή το ... Δημοτικό και το ... Γυμνάσιο - ..., κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 παρ. 1 του Ν. 1894/1990 (ΑΠ 364/1998, πρβλ. επίσης ΑΠ 71/1994).

Εξάλλου, η καταχώρηση στο Κτηματολόγιο, στις 30-3-2004, την οποία επικαλείται ο αναιρεσείων Δήμος, για να αντικρούσει την υποχρέωσή του για την καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με την οποία μείζονα έκταση 44.302 Μ2, στην οποία περιλαμβάνονται τα δύο σχολεία ανήκει στην ιδιοκτησία του Δημοσίου, είναι χωρίς νομική σημασία, διότι η εγγραφή αυτή δεν είναι οριστική, ώστε να δημιουργεί αμάχητο τεκμήριο για την κυριότητα του Δημοσίου και η ανωτέρω καταχώρηση στο Κτηματολόγιο δεν επιλύει το ζήτημα της κυριότητας, εφόσον δεν είχε καταστεί οριστική, κατά το χρόνο της συζήτησης της αγωγής στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο (16-10-2007), διότι δεν είχε παρέλθει η προθεσμία των επτά ετών του άρθρου 6 παρ. 2 του Ν. 2664/1998, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας παράγεται αμάχητο τεκμήριο, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στη μείζονα σκέψη.

Συνεπώς, ο αναιρεσείων ΟΤΑ είναι κύριος με καθολική διαδοχή των ωφελούμενων παρόδων ιδιοκτησιών ... και συνακόλουθα, ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης, κατά τη διάταξη του άρθρου 3 του Ν. 653/1977, όπως ίσχυε κατά το χρόνο προσδιορισμού της αποζημίωσης το έτος 1998 (ΑΠ Ολ. 159/1969, ΑΠ 1095/2013, ΑΠ 1108/2013, ΑΠ 156/2011), νομιμοποιείται παθητικά και είναι υπόχρεος για την καταβολή της αποζημίωσης για την αναγκαστική απαλλοτρίωση του ακινήτου των αναιρεσιβλήτων, για λόγους δημόσιας ωφέλειας προς εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου του ..., με βάση το ΠΔ της 15-4-1972. Πρέπει να επισημανθεί επίσης, ότι το Εφετείο ως πολιτικό Δικαστήριο, επιτρεπτά ερεύνησε το ανωτέρω παρεπίμπτον ζήτημα για τον νόμιμο καθορισμό του υποχρέου σε αποζημίωση κατά τη σύνταξη της υπ' ...1996 Πράξης Αναλογισμού, στην οποία φέρεται ως εικαζόμενος ιδιοκτήτης ο ΟΣΚ, καθόσον δεν έχει θεσπιστεί ειδική διοικητική διαδικασία για να κρίνει το ζήτημα αυτό (ΑΠ 1108/2013, ΑΠ 727/1974). Κατόπιν όλων αυτών ο μοναδικός λόγος της αίτησης αναίρεσης εκ του άρθρ. 559 αρ. 1 (ευθεία παραβίαση των ανωτέρω ουσιαστικών διατάξεων νόμου σε σχέση με την υποχρέωση του ..., για την καταβολή αποζημίωσης ως ωφελούμενος παρόδιος ιδιοκτήτης), πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Κατόπιν όλων αυτών και εφόσον δεν υπάρχει άλλος αναιρετικός λόγος, για να ερευνηθεί, η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της. Επίσης, πρέπει να καταδικαστεί ο αναιρεσείων Δήμος, που ηγήθηκε (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ), στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, που παραστάθηκαν και κατέθεσαν προτάσεις κατά το νόμιμο αίτημα αυτών, μειωμένα όμως κατ' άρθρ. 276 παρ. 1, 281 παρ. 2 του Ν. 3463/2006 σε συνδυασμό 285 του Ν. 3852/2010 και 22 παρ. 1 Ν. 3693/1957, όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό .

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 20-9-2013 (αρ. κατ. ...2013) αίτηση για την αναίρεση της υπ' αρ. 237/2012 οριστικής απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Πατρών (τακτική διαδικασία).

Και

Καταδικάζει τον αναιρεσείοντα ... στα δικαστικά έξοδα των αναιρεσιβλήτων, που ορίζει σε εξακόσια (600) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 15 Δεκεμβρίου 2017.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 10 Ιανουαρίου 2018.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ